

Projekt

Projektodawca: Burmistrz Miasta Bielawa
Sporządzający: Ośrodek Pomocy Społecznej w
Bielawie

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ BIELAWY**

z dnia ..... 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn.zm.), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.) oraz art. 15 zzz ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn.zm.) Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Bielawa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2022 roku.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2022 – 2024**

I. Wprowadzenie.....	2
II. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów.....	3
III. Organizacja wsparcia rodziny.....	6
IV. Zasoby instytucjonalne.....	8
V. Analiza SWOT.....	9
VI. Odbiorcy.....	11
VII. Zadania.....	12
VIII. Realizatorzy Programu.....	14
IX. Źródła finansowania.....	14
X. Zakładane efekty realizacji Programu	15
XI. Monitorowanie i ewaluacja.....	15
XII. Wnioski i rekomendacje.....	17

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (...)”.

Preambuła do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

I. Wprowadzenie.

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022- 2024 zwany dalej Programem powstał na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program dostosowany jest do tego aby nieść przesłanie preambuły ustawy, a jego główną przesłanką jest doskonalenie dotychczasowej współpracy pomiędzy partnerami działającymi na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, rodzin dysfunkcyjnych i wieloproblemowych. Interdyscyplinarna praca z rodziną w środowisku, popularyzowanie inicjatyw kulturowych i edukacyjnych ma doprowadzić do wzmocnienia i reaktywacji jej podstawowych funkcji. Utworzenie spójnego systemu i konsolidowanie działań podejmowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego przy współdziałaniu innych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny ma za zadanie wzmocnienie zasobów rodzin poprzez systematyczne doskonalenie metod pracy z rodziną, a także wprowadzanie nowych form pracy w zależności od sytuacji i potrzeb rodzin naszej Gminy.

II. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów.

Bielawa jest gminą miejską położoną w województwie dolnośląskim, w powiecie dzierżoniowskim. Według danych z 31 grudnia 2020 roku miasto zamieszkiwało 29 523 osób. Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Bielawa realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie. Celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać

wykorzystując własne zasoby uprawnienia i możliwości. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach godnych człowieka, zapobieganie powstaniu nowych problemów społecznych przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także wspieranie rodzin wychowujących dzieci poprzez finansowe wsparcie na pokrycie potrzeb związanych z ich wychowaniem.

Tabela 1. Główne powody przyznawania pomocy w latach 2018 – 2020.

Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej	Rok 2018 liczba rodzin	Rok 2019 Liczba rodzin	Rok 2020 Liczba rodzin
Ubóstwo	359	316	252
Bezrobocie	110	101	66
Niepelnosprawność	309	268	242
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	42	33	39
Długotrwała choroba	197	178	185
Potrzeba ochrony macierzyństwa	9	7	5
Alkoholizm	67	51	41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS Bielawa

Dane w tabeli nr 1 wskazują na ogólną poprawę sytuacji materialnej rodzin naszej gminy. Na przestrzeni lat 2018 - 2020 sukcesywnie zmniejszała się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Duży wpływ na tą sytuację mają wypłacane środki finansowe w ramach Programu Rodzina 500 Plus, ponieważ dzięki świadczeniu, rodziny pozyskały wsparcie finansowe.

Dysfunkcje rodziny przyczyniają się do nieprawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży, niskiej samooceny, zaniedbywania nauki oraz demoralizacji. W 2019 r. zmniejszyła się liczba rodzin korzystających ze świadczeń finansowych z pomocy społecznej, u których zdiagnozowano bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Liczba ta wzrosła w roku następnym, co może być związane z wystąpieniem pandemii Covid – 19, która wzmożyła w sposób bezpośredni poczucie zagrożenia i niepewności, a wtórnie przyczyniła się do zaburzenia funkcjonowania rodziny. Oznacza to, że w czasie obostrzeń związanych z pandemią pogłębia się izolacja rodzin dysfunkcyjnych, za sprawą której instytucje mają mniejsze możliwości pomocy i wglądu w sytuację rodzinną. W szczególnie dotkliwy sposób dotyka to dzieci i młodzież, która traci bezpośredni kontakt nie tylko ze swoim naturalnym środowiskiem, jakim jest szkoła, ale również ze swoimi rówieśnikami i specjalistami (pedagog, psycholog, psychiatra). Z powodu powyższych ograniczeń Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie prowadzi wzmożone działania na rzecz rodzin.

Szczególnie wymagające pomocy są rodziny, w których notuje się występowanie kilku problemów jednocześnie. Pod tym względem najczęściej diagnozuje się współwystępowanie problemu przemocy, uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, niepełnosprawności co jest źródłem dysfunkcji w sferze opieki i wychowania małoletnich dzieci.

W tym miejscu warto odnieść się do ilości wszczętych procedur " Niebieskie Karty" w rodzinach z dziećmi:

Tabela 2. Liczba prowadzonych procedur " Niebieskie Karty" w rodzinach z dziećmi.

Rok	Liczba prowadzonych procedur " Niebieskie Karty" w rodzinach z dziećmi:
2018	51
2019	48
2020	47

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS Bielawa

Przedstawiona statystyka wskazuje, że skala problemu utrzymuje się i w związku z tym rozwój interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin jest priorytetowym działaniem Zespołu ds. Asysty Rodzinnej.

Dane, które opierają się głównie na ilości osób korzystających z pomocy finansowej nie są w stanie w pełni scharakteryzować ciężaru opisywanych dysfunkcji z jakimi zmagają się rodziny.

Chcąc jak najlepiej świadczyć pomoc rodzinom, mierząc się z coraz to nowymi problemami należy wzmacniać potencjał, wiedzę i umiejętności osób zawodowo zajmujących się pomaganiem.

Wsparcie rodziny w formie przydzielenia asystenta rodziny oraz współpraca przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze daje gwarancję przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych czy minimalizacji występowania patologii lub uzależnienia. W sytuacjach szczególnych z uwagi na dobro i bezpieczeństwo dziecka, po wyczerpaniu wszystkich ofert pomocy rodzinie występuje konieczność zapewnienia dziecku niezwłocznej opieki.

Poniższa Tabela przedstawia dane dotyczące dzieci z terenu Gminy Bielawa umieszczonych na podstawie zarządzenia sądu rodzinnego w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2020.

Tabela 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Rok	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej
2018	79
2019	79
2020	108

Gmina Bielawa współfinansuje pobyt dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej według następujących zasad:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

III. Organizacja wsparcia rodziny.

Od 2012 r. zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na

organach administracji rządowej. Zadanie to jest realizowane w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

W Bielawie jednostką, której powierzono organizację pracy z rodziną jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka realizuje zadania wynikające z szeroko rozumianej profilaktyki; konsekwentnie od wielu lat buduje lokalny system wsparcia i współpracy z osobami tego potrzebującymi.

Zgodnie z art. 10 pkt. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz założonymi celami Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Bielawie, na lata 2013 - 2015 przy Ośrodku Pomocy Społecznej z dniem 01.03.2013 r. został utworzony Zespół ds. Asysty Rodzinnej. W skład którego obecnie wchodzi 8 pracowników: 4 pracowników socjalnych z czego 1 pełni funkcję koordynatora Zespołu, 3 asystentów rodziny, psycholog.

Zespół do Spraw Asysty Rodzinnej świadczy kompleksową pomoc rodzinom będącym w kryzysie lub zagrożonym kryzysem. Na mocy w/w ustawy, zgodnie z art. 8:

1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2018 – 2020.

Rok	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny
2018	67
2019	64
2020	54

Zródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie -- opracowanie własne

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny jest przydzielany na zasadach określonych w art. 11 pkt. 1 i 2 w/w ustawy. Należy podkreślić, że praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i złożonym. Pracownicy socjalni w ścisłej współpracy z asystentami rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie w ramach wykonywania swoich obowiązków służbowych podejmują działania na rzecz rodzin, które borykają się z różnorodnymi problemami. Efekty pracy zależą od zaangażowania rodzin, ich aktywności i potrzeby zmiany sposobu życia. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Dlatego niezwykle istotne w pracy asystenta rodziny i pracownika socjalnego jest ich systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych, jak też przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu np. poprzez możliwość systematycznego udziału w superwizji pracy socjalnej.

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie realizuje zadania wynikające z szeroko rozumianej profilaktyki; konsekwentnie już od wielu lat buduje lokalny system wsparcia i współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami działającymi na polu profilaktyki i działań nastawionych na pozytywne zmiany.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Jest to program kompleksowego wsparcia dla rodzin, który obejmuje swoimi działaniami rzeczywistą i pełną pomoc w celu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie ich rodzin. Dodatkowo przewidziana jest również pomoc dla kobiet w okresie ciąży (w tym powikłanej), porodu i połogu oraz rozwój wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi. Program zapewnia podniesienie jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej, zwiększenie efektywności i dostępności do rehabilitacji dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałych w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu.

IV. Zasoby instytucjonalne.

Program Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W Gminie Bielawa funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny. Stanowią one swoisty kapitał umożliwiający prowadzenie szerokiego, instytucjonalnego i interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin.

Zasoby instytucjonalne Gminy Bielawa działające na rzecz dziecka i rodziny.

1. Żłobek Publiczny, ul. Grota Roweckiego 7
2. Żłobek Publiczny nr 2, ul. Wolności 39
3. Żłobek Żyrafka s.c, ul. Ludowa 9a
4. Przedszkole Publiczne nr 3, ul. 3-go Maja 22 Bielawa
5. Przedszkole Publiczne nr 4 w Bielawie, ul. S. Żeromskiego 18
6. Przedszkole Publiczne z Oddziałami Integracyjnymi prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Augustianek, ul. Kopernika 2
7. Ekologiczne Przedszkole Niepubliczne w Bielawie, ul. Parkowa 11
8. Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi w Bielawie, ul. Wolności 88
9. Sportowe Przedszkole Niepubliczne w Bielawie, ul. Klonowa 4
10. Niepubliczne Przedszkole Montessori z Oddziałami Integracyjnymi w Bielawie, os. Włókniarzy 11
11. Szkoła Podstawowa nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Bielawie, ul. Waryńskiego 50
12. Szkoła Podstawowa nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Bielawie, ul. Ludowa 11
13. Ekologiczna Szkoła Podstawowa nr 7 im. J. Tuwima, os. Włókniarzy 10
14. Ekologiczna Szkoła Podstawowa nr 7 im. J. Tuwima, ul. Brzeźna 48
15. Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Sportowymi w Bielawie, ul. Gen Grota Roweckiego 6
16. Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Sportowymi w Bielawie, ul. Parkowa 1
17. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Bielawie, ul. Szkolna 5
18. Zespół Szkół Społecznych Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Bielawie, ul. Żeromskiego 1
19. Zespół Szkół Cechu Rzemiosł Różnych, Bielawa, ul. Polna 2
20. Zespół Szkół i Kształcenia Zawodowego w Bielawie, ul. Żeromskiego 41
21. Szkoły Niepubliczne w Bielawie, ul. Wolności 105

22. Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Dzierżoniowie, ul. Nowowiejska 74
23. Filia Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Bielawie, ul. Wolności 109
24. Niepubliczna Poradnia Pedagogiczna w Bielawie, ul. Piastowska 18/S1
25. Niepubliczna Szkoła Podstawowa Auxilium w Bielawie, ul. Piastowska 18/S1
26. Świetlica Środowiskowa przy Parafii WNMP w Bielawie, ul. Wolności 130, 58-260 Bielawa
27. Chrześcijańska Misja Pomocy Ludziom Uzależnionym „Nowa Nadzieja” Bielawa, ul. Nowobielawska 5
28. Komisariat Policji w Bielawie, ul. Bolesława Chrobrego 14
29. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Dzierżoniowie, ul. Świdnicka 51
30. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie, ul. Piastowska 1
31. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Ananas” w Bielawie
32. Sudeckie Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Zdrowia „SZANSA” w Bielawie, ul. Lotnicza 5
33. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielawie, Pl. Wolności 1
34. Zespół Interdyscyplinarny w Bielawie, ul. 3 go Maja 20.

V. Analiza SWOT.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

1. Czy obecne zasoby Gminy stanowią silną czy słabą stronę, tzn. czy są czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?
2. Jakie szanse i zagrożenia dla Gminy płyną z jej kontaktów z instytucjami współpracującymi na rzecz bielawskich rodzin?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów.

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY BIELAWA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • znajomość zasobów środowiska lokalnego, • funkcjonowanie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • ubóstwo, • niewystarczający system informacyjny, koordynacji i współpracy między instytucjami oraz organizacjami

- wolontariat przy OPS Bielawa,
- warsztaty umiejętności wychowawczych,
- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- działalność instytucji pracujących na rzecz rodzin,
- działalność organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin,
- dobrze wykształcona kadra, profesjonalizm,
- otwartość na współpracę,
- dobre wyposażenie szkół w materiały dydaktyczne, pomoce naukowe oraz sprzęt multimedialny,
- powstanie sklepu socjalnego,
- powstanie jadłodzielni,
- duża ilość sieci placówek ochrony zdrowia,
- funkcjonowanie stołówek szkolnych,
- asystent rodziny,
- realizacja Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny,
- praca z rodziną poprzez monitoring i diagnozę sytuacji rodziny,
- punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych, GKRPA,
- świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży,
- kluby profilaktyczne,
- realizacja programów profilaktycznych przez różne podmioty,
- Zespół Interdyscyplinarny
- otwartość samorządu lokalnego na dialog ze społeczeństwem,
- szeroki dostęp do poradnictwa specjalistycznego (prawnik, psycholog),
- coroczne organizowanie dla dzieci wypoczynku letniego,
- wczesna interwencja kryzysowa.

- pozarządowymi,
- słabo rozwinięta idea samopomocy,
- brak aktywności w zakresie organizacji grup samopomocowych,
- brak rodzin wspierających na terenie Gminy,
- niska aktywność społeczno - zawodowa ze strony osób korzystających z pomocy społecznej,
- zbyt mała ilość propozycji spędzania wolnego czasu dla młodzieży starszej zagrożonej demoralizacją,
- wysokie koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej,
- brak zaplecza zabezpieczającego egzekucję egzmisji sprawców przemocy domowej,
- wyuczona bezradność rodzin korzystających z pomocy (wzorce wielopokoleniowe).

SZANSE

- stworzenie zespołów problemowych,
- możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych,
- możliwość pozyskiwania sponsorów,

ZAGROŻENIA

- coraz bardziej skomplikowane problemy rodzin (alkoholizm, przemoc domowa, narkomania),
- większa skala zjawisk niepożądanych,
- niepodjęcie działań zmierzających do wdrażania programu,

<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programów profilaktycznych wspierających zdrowy styl życia, • wspieranie rodzin przez asystentów rodziny, • instytucja „rodziny wspierającej”, • funkcjonowanie placówek świadczących pomoc we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka, • prowadzenie programów rozwijających umiejętności wychowawcze skierowane do rodziców, • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników służb społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niska aktywność zawodowa i społeczna wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej, • zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, • brak chęci współpracy rodziny z instytucjami, • uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”, • mała ilość rodzin rodzinnej pieczy zastępczej, • rozpad związków, • demoralizacja dzieci i młodzieży.
--	---

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników OPS w Bielawie oraz osób zajmujących się pomocą rodzinie. Bieżący monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną oraz występowania problemów pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń. Cieszy fakt, że w Gminie Bielawa dominują mocne strony, których posiadanie daje realną perspektywę by eliminować słabe strony i zagrożenia.

VI. Odbiory.

1. Bielawskie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu prawidłowych funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zagrożone wykluczeniem społecznym, marginalizacją społeczną.
2. Rodziny biologiczne, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej zamieszkujące na terenie miasta Bielawa.
3. Kobiety w ciąży i rodziny w ramach ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
4. Rodzice, opiekunowie korzystający z pomocy w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
5. Pracownicy instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny na terenie miasta Bielawa na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi.

VII. Zadania.

1. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny :

Rozwój systemowego wsparcia dla rodzin wymagających pomocy w realizowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Wzmocnienie potencjału kadrowego poprzez doskonalenie zawodowe w zakresie aktualnych wyzwań w problematyce rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych oraz bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Działania :

1.1 Udzielanie wsparcia finansowego i materialnego oraz dożywiania dla rodzin dysfunkcyjnych

1.2 Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

1.3 Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

1.4 Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej i placówkach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Działania:

2.1 Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba.

2.2 Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, prowadzona przez pracownika socjalnego.

2.3 Zapewnienie wsparcia asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz wzmocnienie pozycji asystenta rodzinnego w rodzinach wieloproblemowych .

2.4 Współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem zapewnienia interdyscyplinarnej pomocy i podjęcie stosownych działań.

- 2.5 Współpraca z rodzinami, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej.
- 2.6 Zapewnienie dostępności konsultacji, poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy.

3. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Działania:

- 3.1 Mobilizowanie rodziców do korzystania z warsztatów umiejętności wychowawczych oraz specjalistycznych konsultacji.
- 3.2 Organizowanie zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci (arteterapia).
- 3.3 Organizowanie bezpłatnego wsparcia edukacyjnego dla dzieci (korepetycje).
- 3.4 Rozwój wolontariatu przy OPS Bielawa.
- 3.5 Promowanie rodzinnej integracji.
- 3.6 Indywidualne poradnictwo psychologiczne.
- 3.7 Wspieranie działalności świetlic i placówek wsparcia dziennego.
- 3.8 Inicjowanie i tworzenie grup wsparcia.

4. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy.

Działania:

- 4.1 Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy.
- 4.2 Promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój oraz postawę społeczną dzieci i młodzieży
- 4.3 Współpraca wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy.
- 4.4 Realizacja programów i działań profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci i młodzieży.

5. Wzmocnienie potencjału kadrowego.

Działania:

- 5.1 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych.
- 5.2 Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu poprzez superwizję pracy socjalnej.

5.3 Udział w grupach wsparcia skierowanych do pracowników tut. Ośrodka.

VIII. Realizatorzy Programu.

Realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie, jednak założenia Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 w Gminie Bielawa powinny realizować wszystkie podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie,
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Placówki oświatowe,
- Kościół,
- Organizacje pozarządowe,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Straż Miejska,
- Zespół Ośrodków Wsparcia.

IX. Źródła finansowania Programu.

Program wymaga zabezpieczenia źródeł stałych i doraźnych finansowania planowanych w perspektywie periodycznej. Do podstawowych źródeł finansowania należą:

- budżet gminy,
- środki z funduszy Unii Europejskiej,
- z innych funduszy zewnętrznych tj. programów i konkursów.

Szczegółowe planowanie wydatków na realizację Programu będzie odbywało się corocznie po uzyskaniu informacji o wysokości przyznanych środków na dany rok.

X. Zakładane efekty realizacji Programu.

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, że ich sytuacja życiowa nie musi być trwała i może ulec stabilizacji.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- Szersze rozeznanie rodzin pod kątem ich dysfunkcji, funkcjonowania i potrzeb,
- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie,
- Wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- Wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny.

XI. Monitorowanie i ewaluacja.

1. Zgodnie z wymogami ustawowymi realizacja programu raport z realizacji Programu będzie sporządzany co roku poprzez przedkładanie Radzie Miejskiej przez Burmistrza Miasta Bielawa w terminie do 31 marca każdego roku, na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji.
2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu telefonicznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.
3. Realizacja działań podejmowanych w ramach Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 będzie monitorowana i ewaluowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie. Gromadzone będą dane i informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania pozwalające określić i wprowadzić ewentualne zmiany w Programie.

4. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami, kościołem, fundacjami i stowarzyszeniami w celu zabezpieczenia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.
5. Program jest dokumentem otwartym i długofalowym. Z założenia może podlegać modyfikacjom w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Cele ewaluacji programu to:

- doskonalenie podejmowanych działań w ramach Programu,
- informacje o efektach wdrażania Programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z realizacją Programu,
- wzrost jakości Programu,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Programu wśród wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem i jego efektami.

XII. Wnioski i rekomendacje.

Założenia niniejszego programu są konsekwencją realizacji poprzednio obowiązujących dokumentów oraz stanowią bazę zdobytych doświadczeń i aktualnej diagnozy środowiska lokalnego. Dokonana ocena Programu z poprzedniego okresu pozwala na stwierdzenie, że podejmowane dotychczas działania prewencyjne i naprawcze były trafne i wpisywały się w założone cele Programu. Dotychczasowe doświadczenia wskazują potrzebę doskonalenia zawodowego pracowników socjalnych w zakresie aktualnej problematyki rodzinnej. Potrzeba ta znalazła swoje odzwierciedlenie w celu głównym Programu jako istotny element zarówno dla ogólnych założeń programowych, jak i w obszarach poszczególnych celów szczegółowych. Kolejnym ważnym wnioskiem na dalszą potrzebę wzmocnienia lokalnych rozwiązań systemowych służących rodzinie i dziecku jest kontynuacja spójnego systemu zarówno w ujęciu poziomym - sektorowym oraz pionowym – administracyjnym. Dalszych wysiłków wymaga standaryzacja procedur, aby efektem podejmowanych działań była lepiej funkcjonująca rodzina, która we własnym zakresie potrafi rozwiązać własne problemy. Stan ten częściowo został osiągnięty, gdyż rodziny otrzymały kompleksowe, interdyscyplinarne wsparcie przy jednoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie ciągle poszukuje nowych metod pracy z rodziną, których celem jest ożywianie aktywności i rozbudzanie potrzeb odbiorców Programu –

rodzin, w szczególności z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bielawa na lata 2022-2024 jest stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia rodzin z dziećmi z gminy Bielawa.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 powyższej ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy, ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy. Jest on propozycją działań zaradczych prowadzonych przez Gminę Bielawa do roku 2024 na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Działania te mają na celu umocnienie pozycji rodziny w społeczeństwie i umożliwienie pozostawania dzieci w środowisku naturalnym jakim jest rodzina.

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielawie
Magdalena Szwej

